

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3450/2023. (X. 25.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Szabó Marcel* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.371/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.371/2020/7. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Pf.21.074/2019/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 40.P.23.325/2018/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, az E) cikk (2)–(3) bekezdéseivel, az M) cikk (2) bekezdésével, a Q) cikk (2)–(3) bekezdéseivel, az I. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, a II. cikkel, a XV. cikk (1)–(2) bekezdéseivel, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, továbbá egyes nemzetközi szerződésekben foglalt rendelkezésekkel.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az alapügyben felperesként résztvevő indítványozó az alperes hitelintézzel mint hitelezővel 2007. szeptember 4. napján svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött. A szerződés tartalmazta, hogy az adós az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást megértette. A tájékoztatásra a szerződéskötést megelőzően szóban, a szerződéskötés napján a szerződés mellékletét képező „tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” címzésű irat átadásával került sor. A kölcsönszerződéssel egyidejűleg a felek jelzálogszerződést is kötöttek, a szerződéseket közjegyzői okiratba foglalták.
- [4] 2011. május 5. napján a felek a szerződés devizaalapját euróra változtatták. Az indítványozó 2015. május 2. napján végtörlesztett. Az alapul fekvő pert az indítványozó a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indította. Az érvénytelenség indokaként a hitelezői tájékoztatás jogszerűtlenségét jelölte meg. Elsőfokon a Fővárosi Törvényszék 2019. június 20-án, 40.P.23.325/2018/17. számon hozott ítéletet, amelyben a keresetet elutasította.
- [5] A Törvényszék megállapította, hogy a támadott szerződéses kikötés a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát határozza meg, így a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések az 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: régi Ptk.) 209. § (5) bekezdése értelmében nem alkalmazhatók rá, ha a kikötés egyébként világos és érthető. A Törvényszék megítélése szerint az indítványozó tisztában volt a devizaalapú hitel lényegével. Hozzáférhetőek és nyilvánosan elérhetőek voltak a konstrukció kockázatait ismertető anyagok a szerződéskötés előtt is, a külön íven szövegezett kockázatismertetés pedig az átlagos fogyasztók számára értelmezhető volt. Amikor az indítványozó azt feltételezte, hogy a törlesztőrészlet 70 000 forint fölé nem emelkedhet, az általános ismeretei közt szereplő tudomásával ellentétesen vont le ilyen következtetést.
- [6] A Törvényszék nem értékelte az alperes terhére azt, hogy nem volt idő az iratok alapos átolvasására, mivel az indítványozó szóbeli tájékoztatás alapján is értette a kockázatot. A Törvényszék nem látta úgy, hogy amennyiben az indítványozót tájékoztatták volna azokról a specifikus pénzügyi, banki ismeretekről és műveletekről, amelyekről a véleménye szerint tájékoztatni kellett volna őt, úgy megalapozottabb döntést hozott volna a szerződés megkötéséről.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla járt el másodfokon, és hozta meg 2020. április 14. napján kelt, 4.Pf.21.074/2019/5. számú ítéletét. Az Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az indokolás túlnyomó részével egyetértve helybenhagyta. Az Ítéltábla kiemelte, hogy az indítványozó nem volt elzárva attól, hogy a szerződés tervezetét az alperestől a szerződéskötés előtt elkérje, megismerje, és nem volt akadálya annak sem, hogy szerződéskötés helyszínén magyarázatot kérjen, vagy a szerződéskötés aláírására új időpont kijelölését indítványozza. Az Ítéltábla a vonatkozó jogegységi határozatok és az Európai Unió Bírósága devizahiteles ítéle-

teiben foglalt követelmények fényében elemezte, hogy az indítványozó által hiányolt információk valóban a tájékoztatási kötelezettség körébe esnek-e, valamint a ténylegesen nyújtott tájékoztatás elemei megfelelőek voltak-e. Mindezek alapján a tájékoztatásokat világosnak és érthetőnek ítélte.

- [8] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2021. május 4. napján kelt, Gfv.VII.30.371/2020/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria leszögezte, hogy érdemi vizsgálat tárgyát nem képezhetik a megelőző eljárás tárgyát nem képző állítólagos jogszabálysértések, valamint az indítványozó azon érvelései, amelyben a 6/2013. PJE határozat egyes megállapításait vitatta. A Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságokkal abban, hogy a bizonyítottan írásban nyújtott tájékoztatás tartalma szerint megfelelt a Kúria és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által felállított követelményrendszernek. Az indítványozó megsértettként megjelölt olyan jogszabályhelyeket is, amelyek annak alátámasztására szolgálhatnának, hogy a nyújtott tájékoztatás megítélése szerint jogszabályba ütközött, kérve a tájékoztatásra vonatkozó dokumentumoknak a bizonyítékok köréből való kirekesztését, azonban ezekkel összefüggésben megfelelő érvelést nem adott elő, így ez a kérelme a felülvizsgálati eljárásban a Kúria megítélése szerint nem volt vizsgálható.
- [9] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék 40.P.23.325/2018/17. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletábrta 4.Pf.21.074/2019/5. számú ítélete, valamint a Kúria Gfv.VII.30.371/2020/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó a terjedelmes indítvány benyújtását követően az Alkotmánybíróság hiánypótlási felhívására két indítványkiegészítést is benyújtott, amelyek – a pertörténet ismertetése mellett – hosszasan idézik az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az E) cikk (2)–(3) bekezdései, az M) cikk (2) bekezdése, a Q) cikk (2)–(3) bekezdése, az I. cikk (1)–(2) bekezdése, a II. cikke, a XV. cikk (1)–(2) bekezdései, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései], a kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatot, az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés irányadónak vélt rendelkezéseit, és relevánsnak tartott irányelveket, valamint az Európai Unió Bíróságának a kapcsolódó joggyakorlatát és végül az alkotmányjogi panasz benyújtásának indokait.
- [10] Az indítványozó elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek tartotta a kifogásolt bírói döntéseket. Mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy megfelelő indokolás nélkül állapították meg a bíróságok, hogy a hitelintézet által nyújtott tájékoztatás tartalmilag és időpontját tekintve megfelelt a jogszabályoknak, illetve az EUB joggyakorlatának. Hivatkozott arra is, hogy a bíróságok „a bank védekezését figyelembe vették, míg az én érveimet, álláspontomat figyelmen kívül, elbírálatlanul hagyták”, ezáltal sérült a XV. cikk és a pártatlanság követelménye. A Kúria ítélete kapcsán megjegyzi, hogy olyan mértékben nem tartalmaz indokolást, hogy az ítélet megalapozottsága nem megítélhető és ellenőrizhető.
- [11] Az indítványozó – állítása szerint – a felülvizsgálati eljárásban a másodfokú bíróság által hivatkozott 6/2013. PJE határozat uniós joggal való ellentétességét vezette le, így kérte, hogy „a kvázi jogszabálynak minősülő és a bíróságok számára kötelező erővel bíró 6/2013. sz. PJE általam támadott III. 1. b) pontját rekesszék ki az eljárásból”. Sérelmezte, hogy az eljáró kúriai tanács két bírója is részt vett a támadott jogegységi határozat meghozatalában, így az ezzel kapcsolatos kérelmének elbírálása tekintetében szerinte nem voltak pártatlanok.
- [12] Az indítványozó előadása szerint a Kúria az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét „az ítélet felülvizsgálati kérelmet bemutató részéből, illetve jogi indoklásából egyszerűen kihagyta”, ezzel megsértve a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [13] Az indítványozó állításai kiterjednek arra is, hogy „a bank 2021. március 16. napján felülvizsgálati ellenkérelmet terjesztett elő, amit a Kúria 2021. április 28. napján töltött fel az elektronikus rendszerére”, és amit a jogi képviselője csak május 4-én, az ítélet meghozatalának napján vett át, így nem tudott rá észrevételeket tenni. Mindezt a pártatlanság, a fegyverek egyenlősége és a kontradiktórius eljárás követelményeinek sérelmeként értékeli.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül többről is mindössze annyit szögez le az indítványozó, hogy azok a bíróságokra nézve az eljárás folyamán kötelező erővel bírtak [E) cikk, M) cikk (2) bekezdése, Q) cikk]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja

- meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével mi-ért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Ezen túlmenően az Alaptörvény fenti rendelkezései nem tartalmaznak az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszban hivatkozható Alaptörvényben biztosított jogot.
- [17] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó egyes további kérelmeit bővebb indokolással látta el ugyan, de valójában nem a megjelölt cikkek [B] cikk (1) bekezdés, I. cikk (1)–(2) bekezdései, II. cikk, XV. cikk, XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét, hanem azokon keresztül a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította. Ezek tekintetében tehát az indítványozó önálló indokolást nem adott elő [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].
- [18] Az Abtv. 52. § (6) bekezdése szerint az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Az indítványozó azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyes részjogosultságaival kapcsolatban olyan állításokat tesz, amelyeket nem igazolt. Az indítványozó csupán állította, de nem igazolta, hogy kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást a Kúria előtt. Az indítványozó azt sem igazolta, hogy a Kúria mely napon tette számára elérhetővé a felülvizsgálati ellenkérelmet. Az Alkotmánybíróság ezeket a hiányosságokat az indítványozó terhére értékeli, és az Abtv. 57. § (1) bekezdés értelmében a rendelkezésre álló iratok, vagyis a mellékletek körét kizárólagosan képező ítéletek alapján dönt {hasonlóan lásd: 3206/2020. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [19] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz fennmaradó elemei az az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelnek-e.
- [20] Az indítványozó az ítéletek megsemmisítését – így elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének kimondását – nemzetközi szerződések alapján is kéri, az Emberi Jogok Európai Egyezményének és az Európai Unió Alapjogi Chartájának a sérelmét állítva. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt csak az Alaptörvényben foglalt jog sérelmére lehet alapítani. Az Alkotmánybíróságnak egyáltalán nem áll hatáskörében bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata, az Abtv. 32. §-a szerint csak jogszabály ilyen irányú vizsgálata kérhető, és az is csak meghatározott indítványozói kör által {ugyanígy pl. 3327/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság az ügy uniós jogi érintettségére tekintettel azt is kiemeli, hogy „az uniós jogszabályok helyes értelmével és alkalmazásával kapcsolatos vélt vagy valós ellentétre hivatkozással benyújtott alkotmányjogi panaszok érdemi elbírálására következetes gyakorlata alapján – hatáskör hiányában – egyébként sincs lehetőség” {3335/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [14]; lásd továbbá: 3472/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [6]}.
- [22] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [23] Az indítványozó azt állította, hogy a kifogásolt bírói döntések nem tartalmaznak megfelelő indokolást. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az a minimumkövetelmény vezethető le a bírósággal szemben, „hogy az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozatban, Indokolás [34]}
- [24] Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve azt is hangsúlyozta, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [25] Az indítványozó érvelése szerint a bíróságok a kérelmet és észrevételeit egyáltalán nem vizsgálták meg. Ezzel szemben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt bírói döntések részletes, koherens indokolással rendelkeznek. A Fővárosi Ítéletábró jogerős döntése a fellebbezési kérelem tartalmát kimerítette: egyenként megvizsgálta az indítványozó által a tájékoztatásból hiányolt információkat abból a szempontból, hogy az alperes hitelintézetnek valóban kellett volna-e róluk tájékoztatást adnia. A másodfokú bíróság az uniós joggyakorlatot figyelembe véve ítélete indokolásában az EUB több határozatára is hivatkozott.
- [26] A Kúria kifejezetten rögzítette, hogy a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelemben tételesen megjelölt jogszabályhelyek tekintetében vizsgálhatja a felülvizsgálati kérelemben meghatározott indokok alapján, olyan

jogszabálysértést nem vizsgálhat, amely nem képezte a megelőző vizsgálat tárgyát. A Kúria a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között érdemben vizsgálta, hogy a megjelölt jogszabályhelyeket valóban megsértették-e az eljáró bíróságok. Ezeket áttekintve állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott. Végül rögzítette azt is, hogy a felülvizsgálati kérelem mely elemei nem képezhetik érdemi vizsgálat tárgyát a megfelelő indokolás hiánya miatt.

- [27] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a korábban már alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelt indokolási kötelezettség sérelmével kapcsolatban nem adott elő olyan érveket, amelyek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét megalapoznák.
- [28] Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [29] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság tehát nem bírálhatja felül a bíróságok jogértelmezését szakjogi kérdések tekintetében, és az uniós jog értelmezésének felülbírálata is kívül esik a hatáskörén.
- [31] Az Alkotmánybíróság végül megvizsgálta azt a panaszéletemet is, mely szerint sértette az indítványozó pártatlan bíróhoz való jogát, hogy az ügyében eljáró kúriai tanács két bírója a 6/2013. PJE határozat meghozatalában is részt vett, különös tekintettel arra, hogy a jogegységi határozat uniós joggal való összhangját is vitatta. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban megerősíti, hogy következetes gyakorlata értelmében a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé tartozik {lásd például: 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]}. „Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik.” (Indokolás [28]) Az Alkotmánybíróság utal azon alkotmányos összefüggésre is, miszerint „[a] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják” [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [39]].
- [32] Jelen ügyben megállapítható, hogy nincs olyan törvényi kizárási ok, mely szerint a jogegységi tanács tagja nem vehet részt olyan eljárásban, melyben a jogegységi határozat alkalmazandó. Ezt nem írja felül pusztán az, hogy az indítványozó adott esetben a jogegységi határozat uniós joggal való összeegyeztethetlenségére hivatkozott. Következésképpen ezen indítványi elem sem tartalmazott alapvető alkotmányjogi kérdést, és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét sem vetette fel alappal.
- [33] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.
- [34] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást, és függeszse fel az ítéletek végrehajtását. Mivel az indítvány visszautasításának van helye, ezekről az indítványi elemekről nem kellett döntést hozni.

Budapest, 2023. október 3.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Dr. Szabó Marcel alkotmánybíró különvéleménye

- [35] Az alkotmányjogi panasz visszautasítását az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló információk alapján nem tudtam támogatni. Az alkotmányjogi panasz elbírálása során tisztázatlan maradt az indítványozó egyik olyan állítása, amely ha megalapozottnak bizonyul, az az alkotmányjogi panasz alapját képező bírói döntés megsemmisítését eredményezte volna az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján.
- [36] 1. A jogi képviselő nélkül eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebek között azt is sérelmezte, hogy az ügyében a Kúria annak ellenére nem kért előzetes döntést az EUB-tól, hogy azt az indítványozó kifejezetten kérte (indítványkiegészítés 52. oldal). A Kúria támadott ítéletében ugyanakkor semminemű utalás nincs arra vonatkozóan, hogy az indítványozó előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványt terjesztett volna elő egyáltalán. Az Alkotmánybíróság többségi döntése az alkotmányjogi panasz ezen elemét azért nem tartotta érdemi elbírálásra alkalmasnak, mert az indítványozó ezen állítását (ti. hogy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta volna a felülvizsgálat keretében) nem igazolta.
- [37] 2. Az Alkotmánybíróság a 26/2015. (VII. 21.) AB határozatában arra a következtetésre jutott, hogy amennyiben az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványt a bíróság elutasítja, és az elutasítás indokairól nem ad számot, az az indítványozó peres fél tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezi (lásd különösen az indokolás [61] és [64] bekezdéseit), és mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg. A határozat nyomán a régi Pp. 155/A. § (2) bekezdését a jogalkotó akként módosította, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása esetén „[a] bíróság az elutasító döntését legkésőbb az eljárást befejező érdemi határozatában megindokolni köteles”, mely rendelkezés megsértése nem egyszerűen csak törvénysértés, hanem a 26/2015. (VII. 21.) AB határozatra egyenesen visszavezethetően alaptörvény-sértés [ebben az értelemben a régi Pp. módosítását követően elsőként: 3082/2016. (IV. 18.) AB végzés].
- [38] 3. Jelen esetben kétséget kizáróan megállapítható, hogy a Kúria semmilyen formában nem rendelkezett az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének elutasításáról. Ennek indoka ugyanakkor az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló információk alapján egyaránt lehetett az, hogy az indítványozó (az alkotmányjogi panaszban megfogalmazott állításával ellentétben) nem terjesztett elő joghatályosan szabályszerű indítványt, miként az is, hogy a Kúria döntése az Alaptörvényből fakadó indokolási kötelezettség nyilvánvaló megsértése miatt alaptörvény-ellenessé vált. Az Alkotmánybíróságnak meg lettek volna az eljárásjogi eszközei arra, hogy ezt a vitatott kérdést teljes bizonyossággal eldöntse [mindenekelőtt az elsőfokú bíróság megkeresése útján, az Abtv. 57. § (2) bekezdésének megfelelően]. Ennek elmaradása miatt azonban az alkotmányjogi panasz visszautasítását nem tudtam támogatni, mert nem voltam meggyőződve az alkotmányjogi panasz visszautasításának helyességéről.

Budapest, 2023. október 3.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2694/2021.

